

Kommentti asumispalvelujen vuoden 2019 laadunvalvontaraporttiin vammaisten erityisasumisen osalta

Vammaisten erityisasumiseen liittyvät tärkeimmät laatuksiteerit arvioivat asukkaan elämisen laatua koskevia asioita. Kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunta (KVANK 14.12.2018) on laatinut kattavan ja selkeän laatuksiteeristön vammaisten asumispalveluihin käytettäväksi. Siellä mainitaan mm. mahdollisuus tehdä valintoja omassa arjessaan, mahdollisuus kehittyä omana itsenään, pystyä osallistumaan yhteisöön ja yhteiskuntaan sekä ylläpitämään merkityksellisiä ihmissuhteita.

Onkin erittäin hyvä, että v.2019 asumispalveluiden laadunvalvonnan toiseksi painopisteeksi oli nostettu asukkaiden aktiivinen arki.

Laadunvalvontaraportin sivuilla 5,6 ja 7 kuvataan, miten tätä painopistealuetta oli arvioitu. Käytetyissä valvontalomakkeissa oli kysymyksiä asukkaan asemasta ja oikeuksista sekä asiakkaan hyvinvoinnin ja toimintakyvyn tukemisesta kuin myös virkistys- ja kuntoutustoiminnasta. Raportin mukaan vammaispalveluissa hoito- ja palvelusuunnitelmissa painotetaan asiakkaan osallisuutta omien palvelujen suunnittelussa sekä toimintakyvyn tukemista arjen taidoissa tavoitteiden asettamisen kautta. Lisäksi tehostetun palveluasumisen asukkaalle laaditaan mm. liikkumissuunnitelma, ulkoilusuunnitelman, virike- ja aktiviteettisuunnitelman sekä kirjataan tavoitteet ja keinot näiden toteuttamiseksi.

Laadunvalvontaraportissa kerrotaan, että aktiivista arkea havainnoitiin valvontakäynneillä sekä todennettiin tutustumalla asukkaiden palvelusuunnitelmiin sekä päivittäisiin kirjauksiin.

Asukkaiden aktiivista arkea oli pyritty arvioimaan laajasti ja tarkasti. Kuitenkaan laadunvalvonnan tuloksissa ei vammaisten asumispalveluiden osalta erikseen kerrottu, miten tämä erittäin tärkeä painopistealue oli toteutunut.

Raportin mukaan vammaisten asumispalveluissa valvontakäynneillä havaittiin epäkohtia turvallisen lääkehoidon toteutumisessa ja henkilöstömitoituksissa. Puutteet henkilöstöresursseissa on yksi tekijä, joka varmasti aiheuttaa haasteita asukkaiden aktiivisen arjen toteutumiseen. Puute henkilöstömitoituksessa viittaa usein myös jatkuvaan tarpeeseen käyttää sijaisia, mikä johtaa siihen, että asukkaiden yksilöllisiä tarpeita ja palvelusuunnitelmiin kirjattuja asioita ei huomioida eikä toteuteta. **Laadunvalvonnan tuloksissa olisi pitänyt arvioida perusteellisesti, miten asukkaiden aktiivinen arki oikeasti oli toteutunut ja tuoda selkeästi esille mahdolliset puutteet ja kehittämiskohdat.**

Laadunvalvonnan ennaltaillmoittamattomia valvontakäyntejä oli v.2019 lisätty tuntuvasti, mikä on tärkeää.

Raportin lopussa esitellään vuoden 2020 laadunvalvontasuunnitelma, jonka yhdeksi painopistealueeksi on otettu itsemäärämis-oikeus. Tämä on hyvä painopistealue, jonka toteutumista tulisi laadunvalvontaraportissa arvioida monipuolisesti.

Kristiina Mäkelä, Vantaan vammaisneuvoston jäsen (Kehitysvammaisten Tuki ry)